

ЕКСПАНСІЯ РОСІЇ В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА ПОЗИЦІЯ ОФІЦІЙНОГО БУХАРЕСТА

Нещодавні події, пов'язані з приходом до влади в Україні проєвропейських сил та інтервенцією Росії, яка анексувала Крим і дестабілізувала ситуацію у східних областях, порушили баланс безпеки у Чорноморському регіоні та спричинили значний міжнародний резонанс. Серед країн Європейського Союзу на особливу увагу заслуговує позиція офіційного Бухареста в українському конфлікті. Адже, розуміючи, що РФ несе загрозу не тільки Україні, але і всьому Чорноморському регіону, Румунія зайняла чітку і послідовну позицію засудження дій Росії та підтримки української сторони.

Вже у березні 2014 р. на зустрічі з генеральним секретарем НАТО Андерсом Фог Расмуссеном міністр закордонних справ Румунії Т.Корлецяні підтвердив підтримку Бухарестом спільної позиції, прийнятої 2-го березня 2014 Північноатлантичною радою, яка засудила військові дії Росії в українському Криму, підтримала суверенітет і територіальну цілісність України і закликала РФ поважати багатосторонні та двосторонні зобов'язання [9]. Глава румунської дипломатії наголосив на необхідності дотримання Росією Статуту ООН, а також норм і принципів ОБСЄ, підкресливши, що Україна залишається важливим партнером для Північноатлантичного альянсу та Румунії [9].

Під час зустрічі з американськими офіційними особами у квітні 2014 р., Т.Корлецяні пояснив, що не в останню чергу позиція Румунії обумовлена загрозами, які несе Росія в південних областях України (в першу чергу Одещині) та Придністров'ї. Така діяльність порушить баланс безпеки у Чорноморському регіоні на користь РФ. У зв'язку з цим Румунія і виступає за більш потужну воєнну присутність НАТО на східних кордонах Європейського Союзу. [10].

Президент Румунії Траян Бесеску одним з перших серед лідерів європейських держав заявив, що кримський референдум незаконний і Румунія не визнає його результати. Він, зокрема, зазначив, що «вибори, проведені під загрозою військової

окупації, не задовольняють правила демократичного процесу, які можуть бути визнані і узаконені міжнародним співтовариством» [7]. Президент Румунії закликав РФ діяти по відношенню до України відповідно до Статуту ООН та відповідно до принципів міжнародного права, в тому числі, і згідно положень Будапештського меморандуму [7].

В умовах очевидної підтримки Росією бойовиків на Донбасі, Президент Т.Бесеску на саміті глав держав та урядів країн ЄС 17 липня закликав Євросоюз до рішучих дій: «Моя точка зору полягає в тому, що якщо ЄС не буде діяти рішучіше в процесі введення санкцій, в негайному переході до третьої фази санкцій, ми будемо мати Україну, перетворену в країну, яка не може рухатися більше в напрямку Європейського Союзу, що вплине і на Республіку Молдова, з придністровським сепаратизмом» [8]. Про посилення санкцій щодо Росії у зв'язку з підтримкою нею нового «Придністров'я», румунський президент заявляв неодноразово, навіть за декілька днів перед складанням своїх повноважень [5]. Більше того, Т.Бесеску пропонував підтримати Україну зброєю, щоб вона могла протистояти російській гібридній війні [6].

Крім глави держави та міністра закордонних справ, схожу позицію висловили й представники румунського парламенту. Вже на початку березня обидві його палати ухвалили декларацію на підтримку євроінтеграції України, а також її суверенітету і цілісності. Також румунські політики засудили дії російського керівництва, як у формі військового втручання, так і у вигляді економічного тиску [2]. 26 травня 2014 р. під час зустрічі Посла України в Румунії Теофіла Бауера з заступником Голови Сенату Румунії Николаєм Мога, останній зазначив, що Румунія і надалі підтримує суверенітет і територіальну цілісність Української держави, засуджує т.зв. «референдуми» в АР Крим, Донецькій та Луганській областях, які суперечать Конституції України [1]. На початку червня 2014 р. представники парламентів Румунії та США Валеріу Згоня і Майкл Тернер ухвалили спільну декларацію, в якій засудили агресію РФ проти України і висловили стурбованість можливим розширенням вогнищ нестабільності в напрямку Республіки Молдова [3].

В умовах економічної та політичної ізоляції агресивної Росії, розробляються стратегії побудови альтернативних транспортних маршрутів з Азії в Європу. Зокрема, нещодавно Україною, Румунією і Грузією відкрито новий перспективний міжнародний транспортний маршрут – регулярна автомобільно-вантажна поромна лінія Іллічівськ-

Констанца-Батумі [4]. Це дозволило ще на крок наблизитися до створення універсальних міжнародних транспортних мереж, що об'єднують Азію і Європу, країни Чорноморського, Каспійського та Середземноморського регіонів.

Отже, офіційний Бухарест з початку агресивних дій Росії у 2014 р. зайняв послідовну позицію їх засудження і підтримання територіальної цілісності та суверенітету України. З одного боку, позиція румунської сторони пояснюється її прагненням чітко дотримуватись офіційного курсу ЄС та НАТО, з іншого – усвідомленням, що дії РФ загрожують безпеці самої Румунії. Адже в разі реалізації проекту «Новоросія» біля її кордонів з'явиться ще одне невизнане проросійське державне утворення, яке разом з Придністровською республікою та АТУ Гагаузією ще більше дестабілізує ситуацію в Чорноморському регіоні та впритул наблизить Росію до румунських кордонів. Таким чином, за нинішніх геополітичних обставин існування стабільної та цілісної європейської України є гарантією національної безпеки самої Румунії.

Література

1. Посол України в Румунії Теофіл Бауер провів зустріч з заступником Голови Сенату Румунії Николаєм Мога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://romania.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/23546-posol-ukrajini-v-rumuniji-teofil-baujer-proviv-zustrich-z-zastupnikom-golovi-senatu-rumuniji-nikolajem-moga>
2. Румынский парламент принял декларацию в поддержку Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://romania-today.ru/news/politics/2014/03/13/Rumynskiy-parlament-prinyal-deklaraciyu-v-podderzhku-Ukrainy/>
3. Румунські та американські парламентарії ухвалили декларацію щодо України та Молдови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/rumunski_ta_amerikanski_parlamentarii_uhvalili_deklaratsiyu_shchodo_ukraïini_ta_moldovi_1944451
4. Україну, Румунію та Грузію поєднав новий транспортний маршрут [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/~/~336560%3Cbr%3E>
5. Declarația de presă a președintelui României, domnul Traian Băsescu, înaintea participării la reuniunea Consiliului European de la Bruxelles, Regatul Belgiei (18 decembrie 2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://presidency.ro/?_RID=det&tb=date&id=15378&_PRID=search

6. Președintele Traian Băsescu la întâlnirea anuală cu ambasadorii și consulii generali ai României [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.mae.ro/romania-news/4630>
7. T. Băsescu: Referendumul din Crimeea, ilegal; România nu recunoaște rezultatele acestuia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.mae.ro/romania-news/4041>
8. T. Băsescu: UE trebuie să acționeze mai hotărât în ceea ce privește Ucraina [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.mae.ro/romania-news/4513>
9. Titus Corlățean și secretarul general al NATO au discutat despre situația din Ucraina [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.mae.ro/romania-news/4010>
10. Titus Corlățean: ‘The Russian threat is a reality’ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mae.ro/node/26300>